

บทบาทของนายทหารบก ระดับกลางที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทย

Role of Middle Commissioned Army Officers who influence on Changing of Thai Politics

ทวี แจ่มจรัส¹ ฤเดช เกิดวิชัย² และ บัณฑิต ผังนรินทร์³

Tawe Jajumrus¹ Luedech Girdwichai² and Bundit Pungnirund³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ประการแรก เพื่อศึกษาสาเหตุที่นายทหารบก ระดับกลางยึดอำนาจเพราะอะไร ประการที่สอง เพื่อศึกษาปัจจัยอะไรที่ทหารบก ระดับกลางยึดอำนาจ และประการที่สาม เพื่อนำเสนอการแก้ไขการยึดอำนาจ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม LISREL ด้วยประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 418 ตัวอย่าง ของนักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก และโรงเรียนเสนาธิการทหารบก และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกนายทหาร 15 นาย (นายพล 3 นาย, พันเอก(พ) 4 นาย, พันเอก 4 นาย และพันโท – พันตรี 4 นาย) และจากการศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า นายทหารบก ระดับกลางยึดอำนาจด้วยการปฏิวัติ/รัฐประหาร เพราะต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่บริหารประเทศด้วยการล้มรัฐบาลพลเรือน โดยมีปัจจัยด้านแรงจูงใจ (Motive factors) เบื้องต้น 4 ประการที่เป็นบทบาทของนายทหารบก ระดับกลาง ได้แก่ ประการแรก ผลของกฎหมาย (การมีสองมาตรฐาน การตีความกฎหมาย การนิรโทษกรรม) ประการที่สอง กลุ่มผลประโยชน์ (การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การขึ้นน้ำสังคม การมีอิทธิพลทางการเมือง) ประการที่สาม พฤติกรรมองค์การของทหาร (ความมีระเบียบวินัยที่เข้มงวด ความมีบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม ความสามารถแสดงกำลัง) และประการสุดท้าย พฤติกรรมประชาธิปไตยของทหาร (ความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับพลเรือน ความมีส่วนร่วมทางการเมือง ความเป็นองค์กรรัฐชาติปดัย) นั้น ผลของกฎหมายมีอิทธิพลสูงสุด กลุ่มผลประโยชน์ พฤติกรรมองค์การของทหาร และพฤติกรรมประชาธิปไตยของทหาร มีอิทธิพลรองลงมาตามลำดับ และมีปัจจัยหลักด้านโอกาส (Opportunity factors) เพิ่มขึ้นอีก 2 ประการ ที่ทำให้ทหารบก ระดับกลางยึดอำนาจ ได้แก่ ประการแรก เมื่อมีปัญหาทางการเมืองของรัฐบาลพลเรือนที่แก้ไม่ได้ ถึงทางตัน ไม่สามารถบริหารประเทศต่อไปได้ เป็นรัฐบาลที่ล้มเหลว (Failed State) ประการที่สอง เมื่อมีเหตุการณ์ที่กระทบกับความมั่นคงของชาติในหลายๆ ด้าน (สังคม, เศรษฐกิจ, การเมือง ฯลฯ) อย่างรุนแรงเข้าขั้นวิกฤต นำไปสู่ความแตกแยกที่จะก่อให้เกิดการจลาจลและสงครามกลางเมือง (Civil war) ขึ้นได้ และเมื่อยึดอำนาจแล้วมีผลทำให้รัฐบาลพลเรือนเดิมต้องล้มไป มีรัฐบาลทหารเข้ามาบริหารประเทศเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเมื่อถึงเวลาอันสมควรต้องส่งมอบอำนาจอธิปไตยให้มีการเลือกตั้งตามกฎกติกาที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต ส่วนการแก้ไขการยึดอำนาจนั้น จะต้องแก้ไขที่รัฐบาลพลเรือน ต้องบริหารราชการแผ่นดินด้วยระบบคุณธรรม คำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับประชาชนเป็นหลัก โดยผู้นำอำนาจสามฝ่าย (ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ) จะต้องเป็นกลไกหลักในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล และการแก้ไขการยึดอำนาจให้ได้ผลดี

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรการบริหารการพัฒนา สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

¹ Ph.D (candidate). Doctor of Development Administration (Government and Private Sector Management), Suansunandha Rajabhat University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

² Thesis Advisor, Associate Professor, President of Suansunandha Rajabhat University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณบดี วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

³ Thesis Co-Advisor, Assistant Professor Dean of College of Innovation and Management, Suansunandha Rajabhat University.

ที่สุดนั้น คือการไม่นิรโทษกรรมให้แก่การทำการปฏิวัติ/รัฐประหารอีกต่อไป

คำสำคัญ: พฤติกรรมองค์การของทหาร/ผลของกฎหมาย/กลุ่มผลประโยชน์/พฤติกรรมประชาธิปไตยของทหาร/
การเปลี่ยนแปลงการเมืองไทย

Abstract

The propose of this study included three main objectives, first, to examine the causes or reasons of middle commissioned officers in seize power by Coup D'état. Second, to examine, what factors influence the middle commissioned officers in seize power by Coup D'état, and lastly to propose the model of solving coup d'état problem in case of Thai politics of the general public in Bangkok metropolitan.

The population of this research is commissioned officers in Royal Thai Army organizations. The sample for the opinion survey is middle commissioned officers (MCO) who attached to the Royal Thai Army War College and Command and General Staff College; total 418 participants. The quantitative analysis applies the questionnaire for reliability tests on Cronbach's alpha coefficient using both descriptive and inferential statistics, multiple regressions and path analysis from the equation model, and structural equation modeling (SEM), LISREL program was used to identify the model. In additional, in supporting the study output as quantitatively, the qualitatively conducted via the in-depth interviewing and documents, the Interviewed specialist targets composed of 15 key informants (three of each in Generals, and four of each in Senior Colonel, Colonel, Lieutenant Major and Major respectively). The study found that MCO seize power by Coup D'état due to the four motive factors; First, the effect of jurisprudence (double legal standard, Interpretation of law and amnesty). Second, interests group (conflict of interest social movement, influence to political). Third, military organization behavior (splendid of discipline, authoritarian personality, show of force). Lastly, military democratic behavior (military relations with civilians, Political participation, the ritual of Sovereignty).

Briefly, the effect of jurisprudence has the most influence follow with interest groups, military organization behavior and military democratic behavior, respectively. Additional with two opportunities factors cause the MCO seize power by Coup D'état, first, the unresolvable of political problems in civil government, second, lack of civil government security in various dimensions (social, economic, political, etc.) which incur to cleavage and civil war, then the civil government had to overthrow and replace by military government intervene to solve the problems. At the appropriate time, it is necessary to return the democratic sovereign right to vote in accordance with the appropriate rules in the future. And the resolving of seizing power must be untie and rectify the civilian government by administration the country with moral system as good governance and taking into account the benefits to the people, depending on the three party leaders of legislation, administrative and judiciary. These three functions must be the main mechanisms in the administration of the nation by emphasising and following the good governance system. At last, the best way to solve the seize power by Coup D'état is not given an amnesty to the guilty of seizing the power by revolution and coup anymore.

Key words: Organization behavior, Effect of jurisprudence, Interest groups Behavior of democratic, Changing of Thai Politics

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เรื่องทหารกับการเมืองนั้น หากพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าการเมืองไทยนั้น นับตั้งแต่ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ยังคงวนเวียนอยู่กับการแทรกแซงของทหารในทางการเมืองของไทยหรือการรัฐประหารอย่างไม่รู้จบ (สุรชาติ บำรุงสุข, 2558) ด้วยกองกำลังทหารบกที่มีพฤติกรรมองค์กรในเรื่องของอำนาจนิยมความมีวินัยที่เข้มงวดและสามารถแสดงกำลังได้ จึงทำให้การรัฐประหารกระทำได้สำเร็จเกือบทุกครั้ง นอกจากนั้นผลของกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น การมีคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล (รัฐธรรมนูญ ยุติธรรม ปกครอง ทหาร) และการมีอำนาจตามกฎหมายที่สามารถประกาศใช้บังคับกับประชาชนในประเทศได้ เช่น ประกาศกฎอัยการศึก ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ฯลฯ ทำให้ง่ายและเอื้ออำนวยให้เกิดรัฐประหารด้วย ประกอบกับ มีกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เป็นตัวเร่งผลักดันสนับสนุนและส่งเสริมและพฤติกรรมทางด้านประชาธิปไตยของกองกำลังของทหารเอง ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องของทุกคนในชาติ ความมีสัมพันธ์ระหว่างทหารกับพลเรือนใน แต่ละช่วงเวลาที่จะอาจจะสั่นคลอนหรือความเป็นองค์รัฐประชาธิปไตยเมื่อทำรัฐประหารสำเร็จสิ่งต่างๆ ตามที่กล่าวมาแล้วนั้นน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการรัฐประหารได้บ่อยๆ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาวิธีการแก้ปัญหาหลังรัฐประหารทุกครั้งพบว่า ก็ยังคงวนเวียนอยู่ในวังวนเดิม คือเน้นการแก้ไขที่โครงสร้างของระบอบการปกครอง เช่น รัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปในทิศทางที่กลุ่มตนต้องการ (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2549) ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายปฏิวัติสำเร็จหรือฝ่ายที่เข้ามาจับมอบอำนาจต่อหลังการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญที่เกิดจากการปฏิวัติ ซึ่งมีลักษณะเลือกหยิบยืมรูปแบบจากที่อื่นมาใช้แล้วตีความใหม่ (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2551) และระบบการบริหารของไทย ขึ้นอยู่กับระบบการเมืองและสังคมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้อยู่ที่บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล การบังคับใช้กฎหมายและปทัสถานในการปฏิบัติงาน ยังมีลักษณะของการเลือกปฏิบัติเฉพาะกับบุคคลบางคน บางเวลา และบางสถานที่

ระบบคุณธรรมเป็นเพียงแค่หลักการเท่านั้น ในทางปฏิบัติมีการช่วยเหลือพวกพ้องกันอยู่มากน้อย จะมีเรื่องการเมืองและความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องนโยบายที่

จะยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานไม่ค่อยจะมี ผู้ได้บังคับบัญชาจะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบในหน้าที่ และหลีกเลี่ยงการเสนอแนะที่จะขัดแย้งต่อความเห็นของผู้บังคับบัญชา รวมทั้งคนไทยไม่นิยมการมอบอำนาจ ทำให้ทำงานของผู้ใหญ่ล้นมือนอกจากนี้แล้วคนไทยไม่ชอบลงโทษ ผู้ได้บังคับบัญชาที่ทำผิดเพราะใจอ่อน หลีกเลี่ยงความยุ่งยาก เรียกร้องความจงรักภักดีและการเสียสละทางการเมือง (ทินพันธุ์ นาคะตะ, 2555) แทนที่จะวางรากฐานของค่านิยมหรือจิตสำนึกประชาธิปไตยเพื่อสร้างให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย และความถูกต้องตามกฎหมาย (Legality) ความชอบธรรมทางการเมือง (Political Legitimacy) และธรรมแห่งอำนาจ (Moral Authority) การมุ่งเน้นถึงความสำคัญของหลักกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตีความตามลายลักษณ์อักษร อาจมองข้ามความสำคัญความชอบธรรมทางการเมืองคือตัวแปรทางการเมือง และเมื่อขาดความถูกต้องตามกฎหมายและความชอบธรรมทางการเมืองแล้วอาจจะนำไปสู่ปัญหาสำคัญกับการคงอยู่ของผู้นำทางการเมืองและระบบการเมืองนั้นคือธรรมแห่งอำนาจขณะเดียวกันกฎหมายซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการจัดระเบียบสังคม การเมืองและเศรษฐกิจหากมีการถือหลักตีความ ตามลายลักษณ์อักษรโดยไม่คำนึงถึง เจตนารมณ์หรืออุดมการณ์ของการปรากฏของกฎหมายดังกล่าว อาจจะส่งผลในทางลบต่อความยุติธรรมทางสังคม จนนำไปสู่ปัญหาความชอบธรรมทางการเมืองของผู้นำและระบบได้ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2556)

หากจะกล่าวถึงสังคมประชาธิปไตยที่สมบูรณ์จะต้องมีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ ประชาชน ที่มีความเชื่อ ค่านิยมทัศนคติ และพฤติกรรมแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและไม่ยอมรับเผด็จการรวมทั้งเข้ามามีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ ไม่ใช่เพียงมีสถาบันในระบอบอย่างเป็นทางการ มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีพรรคการเมืองหรือมีสถานะติบัญญัติจากการเลือกตั้ง ซึ่งมีได้ครบถ้วนแม้ในการปกครองแบบเผด็จการ

ทำไมกองทัพบก จึงเป็นเหล่าทัพนาที่เกี่ยวข้องในการรัฐประหารและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทย นับตั้งแต่ 14 ต.ค. 2516 เป็นต้นมา ถ้าทำไม่สำเร็จจะเป็นความผิดโทษฐานกบฏมีบทลงโทษรุนแรงถึงจำคุกและประหารชีวิต โดยปัจจุบันในทางการเมืองและการทหารมี

ความเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจคือการควบคุมอำนาจกำลังรบที่แท้จริงอยู่ในมือของนายทหารระดับกลาง เช่น ระดับผู้บังคับกองพันและผู้บังคับการกรมทหาร เป็นจุดสำคัญ ผลักดันให้นายทหารระดับกลางได้เข้ามาสู่เวทีการเมืองมากกว่าเป็นเพียง “ผู้รอรับคำสั่ง” จากนายทหารระดับสูงเท่านั้น หรืออีกนัยหนึ่งของปรากฏการณ์เช่นนี้ก็คือ นายทหารคุมกำลังระดับกลางกลายเป็น กลุ่มที่มีอำนาจทางการเมืองมากกว่านายทหารระดับสูง (สุรชาติ บำรุงสุข, 2558) จึงเป็นเหตุที่น่าเชื่อได้ว่าพฤติกรรมมองการณ์ของทหารผลของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องและพฤติกรรมประชาธิปไตย ของนายทหารที่ร่วมเป็นแกนนำในการทำรัฐประหารคือนายทหารส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจาก ร.ร.นายร้อย จปร., ร.ร.เสนาธิการทหารบกและวิทยาลัยการทัพบกในตำแหน่งต่างๆ จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษาว่ากลุ่มนายทหารบดดังกล่าวนี้ เปลี่ยนแปลงการเมืองไทยด้วยการยึดอำนาจเพราะอะไร เนื่องจากกองทัพบกเป็นกองทัพหลักในการทำรัฐประหาร ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นไปที่กลุ่มนายทหารนักเรียนของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก และวิทยาลัยการทัพบก ซึ่งมีสภาพแวดล้อมอยู่ในระหว่างการศึก โดยไม่มีสายการบังคับบัญชาของผู้มีอำนาจในกองทัพบกเข้ามาแทรกแซงให้เกิดความหวาดระแวง ทำให้มีอิสระทางความคิดและกล้าแสดงความคิดเห็นต่อพฤติกรรมที่แท้จริงของตนได้ชัดเจน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุที่นายทหารระดับกลางเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยด้วยการยึดอำนาจ เพราะอะไร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยึดอำนาจของนายทหารระดับกลาง
3. เพื่อนำเสนอการแก้ไขการยึดอำนาจ

ทฤษฎีกรอบการวิจัย

ทฤษฎีและแนวคิดการเปลี่ยนแปลงการเมืองนั้น ได้มีสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การต่อสู้กัน และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ได้แก่ การมีความรู้สึกเรื่องความไม่เสมอภาค กล่าวคือ ฝ่ายที่ต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย จะอ้างว่าเมื่อถือว่าคนเราเกิดมาเท่าเทียมกันแล้ว ก็ควรจะได้รับสิทธิเท่าเทียมกับผู้อื่นในทุกๆ ด้าน ส่วนฝ่ายที่ต่อสู้เพื่อคอมมิวนิสต์โดยอ้างว่า เมื่อคนเราเหนือกว่าผู้อื่นด้านทรัพย์สินแล้ว ก็

ควรจะมีสิทธิเหนือกว่าคนอื่นในทุกๆ ด้านด้วย มูลเหตุจูงใจของการปฏิวัติจึงอยู่ที่ฝ่ายด้อยกว่า ต้องการส่วนแบ่งที่เสมอภาคกัน ไม่ได้รับส่วนแบ่งที่น้อยกว่า สำหรับฝ่ายที่เหนือกว่า ก็ต้องการส่วนแบ่งที่ไม่เท่าเทียมกับผู้อื่น ทั้งนี้โดยมีผลประโยชน์ สิทธิทางการเมืองและศักดิ์ศรี เป็นสาเหตุสำคัญของการปฏิวัติ (ทินพันธ์ นาคะตะ, 2555) นอกจากนี้ รัฐประหารเป็นสิ่งที่ไม่เคยหายไปจากการเมืองไทยอย่างแท้จริง ผู้นำทหารและกลุ่มสนับสนุนก็เชื่อเสมอว่า พวกเขา ยังคงยึดอำนาจได้ด้วยการใช้กำลังทหาร โดยไม่จำเป็นต้องกังวลกับผลกระทบเท่าใดนัก ซึ่งในที่สุดแล้ว ก็คือการกำเนิดของรัฐประหาร 2549 และรัฐประหาร 2557 ปัญหาเรื่องทหารกับการเมืองไทยจึงยังคงเป็นประเด็นต้องคิดและศึกษาอย่างจริงจัง ทำอย่างไรที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพลเรือนกับทหาร ให้เอื้อต่อกระบวนการสร้างประชาธิปไตยในการเมืองไทย หรือทำอย่างไรที่ทหารจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเมืองไทยในระบอบประชาธิปไตย (สุรชาติ บำรุงสุข, 2558) ความผันผวนและความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นหลายครั้ง ทำให้สังคมไทยต้องวนเวียน เฉกชึ่งกับภาวะปฏิวัติ/รัฐประหาร ซึ่งเป็นสิ่งแปลกปลอมในสังคมสมัยใหม่ ที่ให้ความชอบธรรมแห่งกฎหมายและเคารพสิทธิเสรีภาพของประชาชน แน่แน่นอนว่าเมื่อเกิดความขัดแย้งในสังคมขึ้น การนำสังคมที่บอบช้ำเปลี่ยนผ่านสู่สภาวะปกติเกิดความปรองดองและยอมให้อภัยกันนั้น ผู้มีอำนาจในขณะนั้นมักใช้กระบวนการนิรโทษกรรมเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การนิรโทษกรรมส่งผลในทางกฎหมายที่รุนแรง ดังที่นักปราชญ์แต่โบราณได้แสดงทัศนะว่า การนิรโทษกรรมนั้นไม่ควรกระทำ เพราะหลักที่ว่า “ผู้ใดทำผิด ผู้นั้นต้องรับผิดชอบ เพื่อการกระทำของตน” เป็นหลักศักดิ์สิทธิ์ เพราะลำพังแต่การนิรโทษกรรมนั้นมีผลในด้านกาญติการดำเนินคดีทางกฎหมายเท่านั้น แต่ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในทางอื่นนั้นยังมีอยู่ ผู้รับผลกระทบโดยตรงอาจยังไม่พอใจ และต้องการให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดอยู่ (ทวีเกียรติ มีนะกนิษ, 2552)

ขอบเขตการศึกษา

ในด้านเนื้อหา จะทำการศึกษาในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทย พฤติกรรมมองการณ์ของทหาร ผลของกฎหมาย กลุ่มผลประโยชน์ และพฤติกรรมประชาธิปไตยของทหาร โดยประชากรจะเป็นกลุ่มนายทหารนักเรียนชั้น

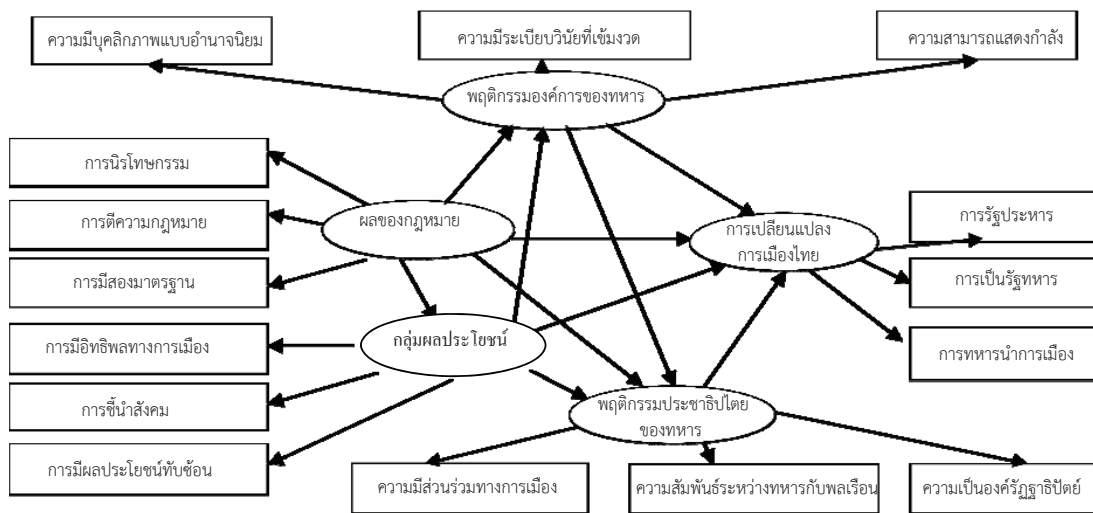
ยศ พ.ต. ถึง พ.อ.(พ.) ที่สังกัดโรงเรียนเสนาธิการทหารบก และวิทยาลัยการทัพบก ประมาณ 400 ตัวอย่าง โดยมี ตัวแปรตาม 1 ตัว และตัวแปรอิสระ 4 ตัว ใช้ระยะเวลา ศึกษาตั้งแต่ 1 ม.ค. 2560 – 30 ก.ย. 2560

สมมุติฐานของการวิจัย

1. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทยขึ้นกับ พฤติกรรมองค์การของทหาร ผลของกฎหมาย กลุ่มผลประโยชน์ และพฤติกรรมประชาธิปไตยของทหาร
2. พฤติกรรมประชาธิปไตยของทหารขึ้นกับ พฤติกรรมองค์การของทหาร ผลของกฎหมาย และกลุ่มผลประโยชน์
3. พฤติกรรมองค์การของทหารขึ้นกับผลของกฎหมาย และกลุ่มผลประโยชน์
4. กลุ่มผลประโยชน์ขึ้นกับผลของกฎหมาย

ทหาร พร้อมกับศึกษาจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ ต่างๆ มีรายละเอียด ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้แนวทางวิจัยเชิงปริมาณ นำการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสนับสนุนการวิจัยเชิงปริมาณ โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทย สร้างแบบสอบถามโดยครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ท่านและผู้เชี่ยวชาญอีก 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยนำแบบสอบถามไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีข้อความทั้งหมด 100 คำถาม (พื้นฐาน 7 คำถาม เพื่อการวิจัย 93 คำถาม) และได้้นำแบบสอบถามไปทดสอบก่อน โดยการทำ Pre - test กับกลุ่มนายทหารระดับกลาง จำนวน 33 ชุด เพื่อวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ ของเครื่องมือ ได้ค่า Cronbach's Alpha = 0.9381 ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย และการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ จะเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถามจากนายทหารนักเรียน โรงเรียนเสนาธิการทหารบก และวิทยาลัยการทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2560 (1 ต.ค. 2559 – 30 ก.ย. 2560) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกนาย

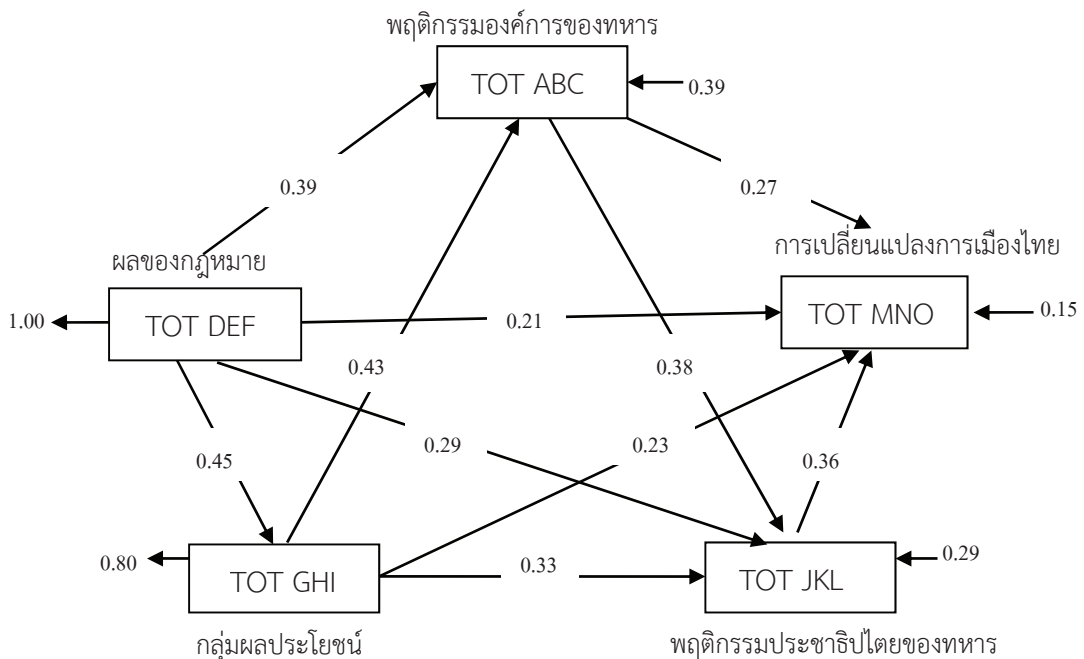
0.70 ขึ้นไป ฉะนั้นแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้สูง สามารถนำไปใช้ได้ สำหรับจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา ที่ได้มาจากการคัดเลือกของหน่วยขึ้นตรงของกองทัพบกแบบแบ่งชั้น มาในขั้นต้นแล้ว และใช้การสุ่มแบบเจาะจง ในขั้นนี้ อีก โดยใช้สูตรคำนวณ ยามาเน่ จากสถานภาพ กำลังพลของกองทัพบก จัดทำโดยกรมกำลังพลทหารบก เมื่อ 30 พ.ย. 2558 กองทัพบกมีกำลังพลบรรจุจริง ชั้นยศ พ.ต. ถึง

พ.อ.(พ) รวม 13,417 นาย คำนวณค่า = 388 คน โดยปิดให้เป็นตัวเลขจำนวนเต็ม คือไม่น้อยกว่า 400 คน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยเชิงคุณภาพคือ นายทหารชั้นนายพลและชั้นนายพันที่เคยศึกษาและกำลังศึกษาในวิทยาลัยการทัพบก และโรงเรียนเสนาธิการทหารบก รวม 15 คน ก็ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยใช้เหตุผลหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นเกณฑ์ในการเลือกตัวอย่าง เพื่อสัมภาษณ์เจาะลึก รวมทั้งวิจัยจากเอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ ฯลฯ ด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม โดยใช้ระดับความคิดแบบลิเคิร์ตสเกล) มีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ และวิเคราะห์ระดับความสำคัญของตัวแปรตามแบบของ Gleim and Gleim, 2003 ซึ่งประกอบด้วยมาตรวัดตัวแปรประจักษ์ทุกตัว ตามกรอบแนวความคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม และทดสอบความถูกต้องในเนื้อหา ความเชื่อ

ถือได้ ความเที่ยงตรง ของเนื้อหา และนำไปเก็บข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร วิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ เพื่อหาระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ถูกสัมภาษณ์ทั้งหมด รวมทั้งการวิจัยจากเอกสาร การทบทวนวรรณกรรมสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ต่างๆ ฯลฯ แล้วนำมาเสนอเชิงบูรณาการสนับสนุนผลการวิเคราะห์จากการวิจัยเชิงปริมาณ

โดยมีผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ ทางตรง - ทางอ้อม ด้วยค่ามาตรฐาน และค่านัยสำคัญทางสถิติ (t - value) โดยได้สร้างตัวแปรด้วยการกำหนดสัญลักษณ์อักษรภาษาอังกฤษพิมพ์ใหญ่ที่ได้กำหนดขึ้นใหม่ A ถึง O สำหรับการแปรผล ได้ดังนี้ (TOT = TOTAL)

ภาพ 2 ค่ามาตรฐานผลการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ	อิทธิพล	ตัวแปรตาม การเปลี่ยนแปลง การเมืองไทย	พฤติกรรม องค์การ ของทหาร	ตัวแปรอิสระ กลุ่ม ผลประโยชน์	พฤติกรรม ประชาธิปไตย ของทหาร
พฤติกรรมองค์การของทหาร	ทางตรง	0.270	-	-	0.380
	ทางอ้อม	0.136	-	-	-
	รวม	0.406	-	-	0.380
ผลของกฎหมาย	ทางตรง	0.200	0.390	0.450	0.290
	ทางอ้อม	0.487	-	-	0.296
	รวม	0.687	0.390	0.450	0.586
กลุ่มผลประโยชน์	ทางตรง	0.230	0.430	-	0.330
	ทางอ้อม	0.292	-	-	-
	รวม	0.522	0.430	-	0.330
พฤติกรรมประชาธิปไตย ของทหาร	ทางตรง	0.360	-	-	-
	ทางอ้อม	-	-	-	-
	รวม	0.360	-	-	-

ผลการวิจัย

ข้อค้นพบและการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

การสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ ผู้วิจัยขอรายงานข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษานายทหารบกกระดัดกลางยึดอำนาจเพราะต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่บริหารประเทศด้วยการล้มรัฐบาลพลเรือน เกิดจากปัจจัยด้านแรงจูงใจ (Motive factors) 4 ประการที่เป็นตัวแปรอิสระ จากตาราง 1 ได้ค่าผลรวมของผลของกฎหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมมีค่า

สูงสุด (0.687) รองลงมาตามลำดับได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ (0.522) พฤติกรรมองค์การของทหาร (0.406) และพฤติกรรมประชาธิปไตยของทหาร (0.360)

ข้อค้นพบและการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

เพื่อศึกษาปัจจัยอะไรที่ทหารบกกระดัดกลางยึดอำนาจ ซึ่งมีปัจจัยด้านแรงจูงใจ (Motive factors) เบื้องต้นก่อนและปัจจัยด้านโอกาส (Opportunity factors) เกิดขึ้น

ตาราง 2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทย

รายการ	จำนวน	ค่า ต่ำสุด	ค่า สูงสุด	ค่า เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ลำดับ ที่
ผลรวมของพฤติกรรมองค์การของทหาร (TOT ABC)	418	1.17	5.00	3.74	.70	3
ผลรวมของผลของกฎหมาย (TOT DEF)	418	1.17	5.00	3.85	.75	1
ผลรวมของกลุ่มผลประโยชน์ (TOT GHI)	418	1.22	5.00	3.79	.75	2
ผลรวมของพฤติกรรมประชาธิปไตยของทหาร (TOT JKL)	418	1.10	5.00	3.62	.69	4

จากตาราง 2 ค่าผลรวมของผลของกฎหมาย (TOT DEF) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (Mean) (3.85) จึงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยมากที่สุด รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ผลรวมของกลุ่มผลประโยชน์ (TOT GHI) (3.79) ผลรวมของพฤติกรรมองค์กรของทหาร (TOT ABC) (3.74) และผลรวมของพฤติกรรมประชาธิปไตยของทหาร (TOT JKL) (3.62) ซึ่งเป็นลำดับสุดท้าย สอดคล้องกับค่ามาตรฐานตามตาราง 1 และค่านัยสำคัญทางสถิติ

คือดีดิ่ง แก้ปัญหาไม่ได้ ต้องการบริหารงานต่อไปจนสถานการณ์เข้าขั้นวิกฤตและค้ำขั้นสูงสุดจึงเป็นสาเหตุที่กองกำลังของทหารบกต้องยึดอำนาจ ด้วยเหตุปัจจัยหลักด้านโอกาส (Opportunity factors) เสริมเพิ่มอีก ดังนี้

1. มีปัญหาทางการเมืองของรัฐบาลพลเรือนอย่างรุนแรง แก้ปัญหาไม่ได้ ถึงทางตัน ไม่สามารถบริหารประเทศต่อไปได้ เป็นรัฐบาลที่ล้มเหลว (Failed State)
2. เกิดเหตุการณ์ที่กระทบกับความมั่นคงของ

ตาราง 3 การเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยด้วยการรัฐประหาร

การรัฐประหาร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ลำดับที่	ระดับความสำคัญ
รัฐประหารไม่เป็นสากล	3.77	.99	3	มาก
รัฐประหารจำเป็นเมื่อประเทศถึงทางตัน	3.60	.96	4	มาก
รัฐประหารมีผลประโยชน์อื่นแอบแฝง	3.33	.75	6	มาก
ทหารบกทำรัฐประหารจึงสำเร็จ	3.86	.79	2	มาก
รัฐประหารเกิดเมื่อขัดแย้งการเมืองรุนแรง	3.88	.77	1	มาก
รัฐประหารเป็นสิ่งล้าสมัย	3.44	.75	5	มาก

จากตาราง 3 รัฐประหารเกิดขึ้นเมื่อขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.88) และทหารบกทำรัฐประหารจึงสำเร็จ มีค่าเป็นลำดับ 2 (3.86) รัฐประหารไม่เป็นสากลมีค่าเป็นลำดับ 3 (3.77) และรัฐประหารจำเป็นเมื่อประเทศถึงทางตัน เป็นลำดับ 4 (3.60)

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าจากสาเหตุเบื้องต้น 4 ประการดังกล่าวแล้ว เมื่อสถานการณ์ต่างๆ ได้สั่งสมและพัฒนาความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และรัฐบาลพลเรือน

รัฐบาลในหลายๆ ด้าน (สังคม เศรษฐกิจ การเมือง ฯลฯ) อย่างรุนแรง นำไปสู่ความแตกแยกที่จะก่อให้เกิดการจลาจลและสงครามกลางเมือง (Civil war) ขึ้นได้

และเมื่อยึดอำนาจแล้ว มีผลทำให้รัฐบาลพลเรือนต้องล้มไป มีรัฐบาลทหารเข้ามาบริหารประเทศ และแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น เมื่อถึงเวลาอันสมควร ก็ส่งมอบคืนอำนาจอภัยให้ให้มีการเลือกตั้งตามกฎกติกาที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

ข้อค้นพบและการอภิปราย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ตาราง 4 ผลของกฎหมายในเรื่องการนิรโทษกรรม โดยแสดงค่าเฉลี่ย ดังนี้

การนิรโทษกรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ลำดับที่	ระดับความสำคัญ
การนิรโทษกรรมเป็นการออกกฎหมายย้อนหลัง	3.42	.93	7	มาก
การนิรโทษกรรมทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัว	3.96	.97	1	มาก
การนิรโทษกรรมทำให้เกิดรัฐประหารได้บ่อยๆ	3.59	.94	5	มาก
การนิรโทษกรรมไม่ควรมีในอนาคต	3.58	.97	6	มาก
การนิรโทษกรรมมีผลตามมาหลายอย่าง	3.68	.98	4	มาก
ผู้ใดทำผิดผู้หนึ่งต้องรับผิดชอบการกระทำของตน	3.83	.98	3	มาก
ผู้ได้รับผลกระทบต้องการให้ลงโทษ	3.92	.99	2	มาก

เพื่อนำเสนอการแก้ไขการยึดอำนาจ การแก้ไขการยึดอำนาจด้วยการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยนั้น จากการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าผลของกฎหมายมีอิทธิพลสูงสุดโดยมีตัวชี้วัดเรียงลำดับได้แก่ การมีสองมาตรฐาน การตีความกฎหมายและการนิรโทษกรรม

สำหรับการนิรโทษกรรมจากตาราง 4 นั้น การนิรโทษกรรมทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัว มีค่าสูงสุด (3.96) และผู้ได้รับผลกระทบต่อการให้ลงโทษ มีค่าเป็นลำดับ 2 (3.92) ผู้ใดทำผิดผู้หนึ่งต้องรับผิดชอบการกระทำของตน มีค่าเป็นลำดับ 3 (3.83) จึงไม่ควรมีการนิรโทษกรรมในการทำปฏิวัติ/รัฐประหาร

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ จากคำถามที่ว่า ถ้ารัฐบาลพลเรือนไม่ต้องการให้ทหารบกรับการปฏิวัติ/รัฐประหาร จะต้องทำอย่างไรนั้น ได้คำตอบว่า รัฐบาลพลเรือนจะต้องบริหารและปกครองประเทศด้วยระบบคุณธรรม ค่านึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับประชาชนส่วนรวมเป็นหลัก สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ในหัวข้อตัวชี้วัด เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับพลเรือนที่กล่าวว่า รัฐบาลพลเรือนที่บริหารราชการแผ่นดินไปด้วยหลัก ธรรมภิบาล จะมีการเป็นรัฐบาลครบตามรัฐธรรมนูญกำหนด ในประเทศเสรีประชาธิปไตย ทหารจะต้องไม่เข้ามามีอิทธิพลเหนือกว่ารัฐบาล และถ้าจะไม่ให้การปฏิวัติ/รัฐประหารเกิดขึ้นได้อีกในอนาคตนั้น จะต้องไม่มีการ นิรโทษกรรมให้แก่การปฏิวัติ/รัฐประหาร ที่ออกมาเป็น พ.ร.บ.หรือกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับถาวรหรือชั่วคราว มีผลทำให้เกิดการ

ปฏิวัติ/รัฐประหารได้บ่อยๆ จากผลการวิจัย ได้ค่าเฉลี่ยถึง 3.59 (ซึ่งอยู่ใน ระดับมาก)

สรุป และข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยได้ข้อค้นพบเพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ สามารถนำข้อค้นพบต่างๆ ทั้งหมดของตัวชี้วัดทุกตัวในทุกลำดับที่ เพราะมีระดับความสำคัญมากและมากที่สุด ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ โดยเฉพาะกระทรวงกลาโหมและกองทัพบก ที่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานฝ่ายเสนาธิการ ฝ่ายอำนวยการ ในทุกระดับ เพื่อกำหนดนโยบาย มาตรการ และแนวทางในการกำหนดบทบาทของนายทหารระดับกลาง ให้เหมาะสมต่อการมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยด้วยการปฏิวัติรัฐประหารในอนาคตได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นายทหารระดับกลางนั้น มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทย เพราะฉะนั้น กระทรวงกลาโหม กองทัพบกก็ควรจะเน้นและให้ความสำคัญแก่นายทหารระดับกลางดังกล่าว ดังนี้

1. ในด้านพฤติกรรมองค์การของทหาร จะต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับ คือ

1.1 ความมีระเบียบวินัยที่เข้มงวดนั้น กระทรวงกลาโหมโดยกรมพระธรรมนูญ สมควรแก้ไข

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทหารและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง เช่น แก้วใจให้นายทหารชั้นนายพล ต้องอยู่ภายใต้บังคับของ พ.ร.บ.วินัยทหาร พ.ศ. 2476 เหมือนทหารทุกคน แก้วใจ พ.ร.บ.กฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 ให้ทันสมัย แก้วใจ พ.ร.บ. เครื่องแบบทหาร พ.ศ. 2477 เรื่องการแต่งกายเลียนแบบทหาร และแก้วใจ พ.ร.บ. วินัยทหาร พ.ศ. 2476 ว่าด้วยการร้องทุกข์ด้วย

1.2 ความมีบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม กองทัพบกควรเน้นเรื่อง การมอบภารกิจจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นกับผู้นำหน่วยนั้นๆ โดยจะต้องมีการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้บังคับหน่วย (กรม กองพัน กองร้อย) ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและกระทรวงกลาโหมโดยสำนักนโยบายและแผนกลาโหม (สนผ.กท.) สมควรแก้ใจตำแหน่งรอง และผู้ช่วยผู้บัญชาการของเหล่าทัพควรมีจำนวนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อรับผิดชอบตามสายงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการเหล่าทัพ

1.3 ความสามารถแสดงกำลัง กองทัพบกควรเน้นเรื่องการแสดงกำลังของทหาร จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องและชอบธรรมตามกฎหมาย มิใช่มุ่งประสงค์อื่นๆ เช่น ทางการเมือง เป็นต้น

2. ในด้านผลของกฎหมายนั้น ศาลทหาร กรมพระธรรมนูญ สำนักงานพระธรรมนูญทหารบกและผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น จะต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับคือ

2.1 การมีสองมาตรฐาน ควรเน้นเรื่องการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานทหารต้องมีมาตรฐานเดียวกันไม่ว่าผู้ใดเมื่อกระทำผิด ต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นกัน

2.2 การตีความกฎหมาย จะต้องให้ความสำคัญว่ากฎหมายต้องเป็นใหญ่เหนือกว่าตัวบุคคล ไม่ตีความตามใบสั่ง ของผู้มีอำนาจ

2.3 การนิรโทษกรรมนั้น มีผลในด้านการยุติการดำเนินคดีทางกฎหมายเท่านั้น แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นผู้รับผลกระทบต้องการให้มีการลงโทษผู้กระทำผิดอยู่

3. ในด้านกลุ่มผลประโยชน์นั้น กองทัพบก โดยกรมข่าวทหารบก กรมกิจการพลเรือนทหารบก กรมยุทธการทหารบก ฯลฯ จะต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับ คือ

3.1 การมีผลประโยชน์ทับซ้อน จะต้องเน้นให้ความสำคัญว่าการเรียกร้องของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ มักจะมีผลประโยชน์ส่วนตัวแอบแฝงอยู่ด้วย มีการยั่วและ

ชักนำ จะต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบเสมอเพราะทำให้การเมืองเปลี่ยนแปลงได้

3.2 การขึ้นนำสังคม จะต้องเน้นให้ความสำคัญว่าเมื่อมีการปฏิวัติ/รัฐประหารเกิดขึ้น ถึงแม้สิ่งแรกที่จะต้องทำคือ การควบคุมสื่อมวลชนทุกประเภท ในการควบคุมอำนาจก่อนแต่ต้อง ผ่อนคลายภายหลัง ให้วิพากษ์วิจารณ์และชี้้นำการทำงานของรัฐบาล เพื่อประโยชน์สาธารณะ จะก่อให้เกิดผลดีต่อรัฐบาลเอง

3.3 การมีอิทธิพลทางการเมือง จะต้องเน้นให้ความสำคัญว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่พยายาม ผลักดันนโยบายสาธารณะให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตน เมื่อไม่ได้รับการสนอง จึงผลไปเป็นฝ่ายค้านได้

4. ในด้านพฤติกรรมประชาธิปไตยของทหารนั้น กระทรวงกลาโหมและกองทัพบก จะต้องให้ความสำคัญตามลำดับ คือ

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับพลเรือน จะต้องเน้นให้ความสำคัญตามลำดับว่า ในประเทศเสรีประชาธิปไตย ทหารจะต้องไม่เข้ามามีอิทธิพลเหนือกว่ารัฐบาล ด้วยการปลุกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตย ของผู้บังคับหน่วยทหารในทุกระดับโดยไม่แทรกแซงเมื่อรัฐบาลพลเรือนบริหารราชการแผ่นดินด้วยหลักธรรมาภิบาล และในการบริหารราชการแผ่นดิน ตามปกติหน่วยทหารทุกหน่วยต้องอยู่ภายใต้การกำกับและบริหารของรัฐบาล โดยเมื่อผู้บัญชาการเหล่าทัพ ไม่ปฏิบัติตามนโยบายและคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายของรัฐบาลพลเรือน ก็สมควรได้รับคำตำหนิและวิพากษ์วิจารณ์จากสังคม

4.2 ความมีส่วนร่วมทางการเมือง จะต้องเน้นให้ความสำคัญว่า การเมืองไม่ควรเป็นเรื่องของผู้ได้รับการศึกษาสูงเท่านั้น เพราะฉะนั้น กองทัพบก โดยกรมยุทธศึกษาทหารบก ต้องให้ความรู้ความเข้าใจ ศึกษา อบรมเพิ่มเติมให้กับกำลังพลทุกระดับ (พลทหาร, นายทหารชั้นประทวนและนายทหารชั้นสัญญาบัตร) ในเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยและหลักสิทธิมนุษยชน ส่วนจะมีพรรคการเมืองที่มีอดีตรัฐมนตรีทหารเป็นหัวหน้าพรรคทหารเพื่อลงแข่งขันเป็นทางเลือกในระบอบประชาธิปไตยด้วยนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในตัวชี้วัดของกลุ่มนี้ จึงไม่สมควรจัดตั้งขึ้นเพราะจะไม่ประสพผลสำเร็จ

4.3 ความเป็นองค์กรรัฐาธิปไตย จะต้องเน้นให้ความสำคัญว่า การเป็นองค์กรรัฐาธิปไตยที่ได้อำนาจ มาจาก

การเลือกตั้งของประชาชนมีเกียรติยศ ศักดิ์ศรี ดีกว่าได้อำนาจมาจากการทำรัฐประหาร

5. ในด้านการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยนั้น รัฐบาล กระทรวงกลาโหม และกองทัพบก จะต้องให้ความสำคัญตามลำดับ คือ

5.1 การเป็นรัฐทหาร จะต้องเน้นให้ความสำคัญตามลำดับว่า เมื่อถึงเวลาอันควร รัฐบาลทหารต้องรีบคืนอำนาจให้แก่รัฐบาลพลเรือนด้วยช่องทางประชาธิปไตย และในช่วงการเป็นรัฐบาลทหาร การบริหารราชการแผ่นดินมีความหลากหลายในสาขาอาชีพ ตำแหน่งรัฐมนตรีที่บริหารกระทรวงต่างๆ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้นๆ ไม่ใช่แต่งตั้งเพื่อเป็นการตอบแทนตำแหน่งทางการเมืองซึ่งกันและกัน และรัฐบาลทหารก็สมควรได้รับการตรวจสอบการใช้อำนาจจากองค์กรที่เกี่ยวข้องเช่น ปปช. และ สตง. เป็นต้น

5.2 การทหารนำการเมือง จะต้องเน้นให้ความสำคัญว่าในอนาคตข้างหน้าก็ต้องมีการเลือกตั้ง ได้รัฐบาลพลเรือนเข้ามาบริหารประเทศ ทหารต้องยุติบทบาททางด้านการเมือง กลับสู่กรมกอง เป็นส่วนราชการที่ต้องอยู่ใต้บังคับบัญชาของรัฐบาลพลเรือนตามระบอบประชาธิปไตย และในขณะที่เป็นรัฐบาลทหารนั้น ต้องคำนึงถึงว่า ในอนาคตเมื่อประชาชนไม่เชื่อมั่นในสัจจะวาจาของผู้หน้าที่มีการเปลี่ยนแปลงจากค่านิยมเดิม ก็อาจจอกมาต่อต้านได้ และสิ่งที่เป็นอันตรายที่สุดของ: การทหารนำการเมือง ก็คือการเสกติดอำนาจ ใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม และการละเมิดสิทธิมนุษยชน ส่วนการสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับชนในชาติได้อย่างแท้จริงนั้น มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุดในตัวชี้วัดของกลุ่มนี้ การทหารนำการเมืองด้วยการรัฐประหารจึงไม่สามารถทำสำเร็จได้โดยง่าย ต้องพยายามดำเนินการด้วยวิธีที่เหมาะสมต่อไป

5.3 การรัฐประหารจะต้องเน้นให้ความสำคัญว่า ก่อนเกิดการรัฐประหาร เมื่อมีความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรงขึ้น ควรให้การเมืองแก้ด้วยการเมืองก่อน ทหารต้องวางตัวเป็นกลางอย่างแท้จริง ไม่กลายเป็นคู่ขัดแย้งของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียเอง โดยกองกำลังทหารบกทำรัฐประหารจึงสำเร็จ แต่การใช้อำนาจรัฐด้วยการรัฐประหารนั้น ไม่ถูกต้องตามหลักสากลในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

เนื่องจากบทบาทของนายทหารระดับกลาง มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทย เพราะฉะนั้นอำนาจ 3 ฝ่ายที่ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศ ได้แก่ ประมุขของฝ่ายบริหาร ประมุขของฝ่ายนิติบัญญัติ และประมุขของฝ่ายตุลาการ จะต้องตระหนักถึงผลของกฎหมาย ซึ่งมีอิทธิพลสูงสุดต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของไทย ฉะนั้น ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นายกรัฐมนตรี และประธานศาลฎีกา (รวมถึงประธานทุกศาลด้วย เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ, ศาลทหาร, ศาลปกครอง) จะต้องบริหารราชการแผ่นดินด้วยหลักนิติรัฐ (Legal State) และหลักนิติธรรม (Rule of Law)

กล่าวโดยรวมก็คือ กฎหมายต้องเป็นใหญ่ ไม่ใช่ตัวบุคคลเป็นใหญ่ หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ทั้งหลายของรัฐ ไม่อาจจะใช้อำนาจหรือดำเนินการใดๆ ได้ตามอำเภอใจ จะต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ออกโดยสภาไม่บิดเบือนการใช้อำนาจ (ABUSE OF POWER) และถ้ามีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นมีศาลเป็นผู้ตัดสินและในอนาคตสมควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการยุติธรรมของไทยในทุกๆระดับด้วย (พนักงานสอบสวน, อัยการ, ศาล, ราชทัณฑ์)

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยในอนาคต

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเฉพาะข้าราชการทหารระดับกลางเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทย ในอนาคตสมควรทำการวิจัยเพิ่มเติม ดังนี้

1. ควรทำการวิจัยบทบาทของนายทหารเรือ และนายทหารอากาศระดับกลางที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยด้วย เพราะการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยด้วยการปฏิวัติ/รัฐประหารนั้น ถ้าถูกปฏิเสธและไม่ได้รับความร่วมมือจากทหารเรือและทหารอากาศ ก็อาจไม่สำเร็จได้
2. ควรพิจารณาตัวแปรอื่นๆ อีก ที่อาจมีผลกระทบต่อการเมืองไทย ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา
3. เนื่องจากผลของกฎหมายมีอิทธิพลสูงสุดที่ก่อให้เกิดการปฏิวัติ/รัฐประหาร ควรจะมีการวิจัยเรื่องผลของกฎหมายโดยเฉพาะ เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายความมั่นคง กฎหมายอาญา กฎหมายปกครอง ฯลฯ และนำเสนอการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่ให้มีการยึดอำนาจอีก

เอกสารอ้างอิง

- ทินพันธุ์ นาคะตะ. (2549). *ปรัชญาการเมือง* : กรุงเทพฯ สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.
- _____ (2551). *รัฐศาสตร์ “ทฤษฎีแนวคิด ปัญหาสำคัญ และแนวทางการศึกษา วิเคราะห์การเมือง”*. กรุงเทพฯ : สหายบล๊อค.
- _____ (2555). *การเมืองไทย : ระบบที่ไม่มีสูตรสำเร็จในการแก้ปัญหา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ปัญญาญาณ.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิช. (2552). *หลักนิติธรรมกับการตรากฎหมายนิรโทษกรรม จุลินิติ ปีที่ 6 ฉบับที่ 61 (พ.ย.-ธ.ค. 2552)* หน้า 5.
- เพิ่มศักดิ์ ไทยธานี และวินัย ผลเจริญ. (2555). *ทหารกับการสืบทอดอำนาจทางการเมืองไทย การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- มาริช คุณากร. (2553). *อิทธิพลของการเคร่งศาสนา ความรู้สึกแปลกแยกและค่านิยมประชาธิปไตยที่มีต่อพฤติกรรมแบบประชาธิปไตย (การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการต่อต้านเผด็จการ) ดุษฎีนิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*.
- ลิขิต อีร์เวดิน. (2556). *ความถูกต้องตามกฎหมาย ความชอบธรรมทางการเมืองและธรรมแห่งอำนาจ*. สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2558). *เสนาธิปไตย: รัฐประหารกับการเมืองไทย*. พิมพ์ครั้งแรก สำนักพิมพ์มติชน. มกราคม 2558.

References

- Almond, GA, and Powell, G Bing ham. (1966). *Comparative Politics : Developments Approach*, Boston and Toronto, Brown and Company.
- Likhit Dhiravegin. (2013). *Legality, Legitimacy, Moral Authority*. Thammasat press. (In Thai).
- Maris Kunakorn. (2010). *The Influence of Religiosity, Alienation and Democratic Values on democratic Behavior*. Dissertation for Graduate School of Suansunandha Rajabhat University. (In Thai).
- Permsak Thaitanee and Virai Poncharoen. (2012). : *The military and the Perpetuation of Power in Thai Politics : A case study of Council for Democratic Reform*, College of Politics and Governance. Mahasarakham University. (In Thai).
- Samuel E. Finer, *The man on HorseBack : The Role of the military in Politics* Middle sex Penguin Books, 1976.
- Samuel P. Huntington, *The soldier and the State : The theory and Politics of Civil.military Relations* : Newyork : Vintage Book, 1957.
- Surachart Bumrungsuk. (2015). *Militocracy : Military Coup and Thai Politics*. 1st ed, Matichon public Co.Ltd. (In Thai).
- Taweekiat Meenakanit. (2009) : *The rule of Law and amnesty bill* : Julniti Vol.6 No 61 (Nov-Dec 2009) Pg.5 (In Thai).
- Tinnapan Nakata. (2006). *Political Philosophy* : Bangkok Journal of the Association of Thai University. (In Thai).

_____ (2008). Political Science “Theory, Conceptual Framework, the significant of problem and political Analysis” : Bangkok : Shay block. (In Thai).

_____ (2012). Thai Politic : Unsuccessful system to solve the problems. Bangkok, Intellectuals publishing. (In Thai).